

Kansspelautoriteit

Rapportage enquête onder deelnemers bijeenkomsten van **Anonieme Gokkers** **Omgeving Gokkers**

Inhoud

1. Inleiding	4
2. De AGOG deelnemer	5
2.1 <i>Geslacht</i>	5
2.2 <i>Studie en werk</i>	6
2.3 <i>Leeftijdsopbouw</i>	7
2.4 <i>Burgerlijke staat en gezinssamenstelling</i>	8
2.5 <i>Aandeel niet-westerse migranten onder deelnemers AGOG</i>	9
3. Speelgedrag	11
3.1 <i>Hoe vaak en hoe lang</i>	11
3.2 <i>Favoriete spellen</i>	12
3.3 <i>Gecombineerd spelgedrag</i>	13
3.4 <i>Eenpersoonshuishoudens vs meerpersoonshuishoudens</i>	13
3.5 <i>Locatie</i>	14
4. Financiële situatie	16
4.1 <i>Uitgaven</i>	16
4.2 <i>Schulden</i>	17
5. Contact met AGOG	18
5.1 <i>Bewustwording en eerste contact</i>	18
5.2 <i>Actieve deelname</i>	19
5.3 <i>Terugvalmomenten</i>	20
6 Overige zorg	23
6.1 <i>Meervoudige problemen</i>	23
7 Conclusie	25
Bijlage I: Vragenlijst	26

1. Inleiding

Voor u ligt een analyse over het gokgedrag en de effecten van zelfhulp bij gokverslaving van AGOG-deelnemers.¹ De gegevens zijn verkregen middels een online enquête onder circa 200 AGOG-deelnemers. De enquête kon in het vierde kwartaal van 2018 worden ingevuld. De gegevens uit deze enquête zijn niet herleidbaar naar individuele personen.

De aanleiding voor deze enquête was tweeledig. Enerzijds is er de behoefte van de Kansspelautoriteit (Ksa) om zo veel mogelijk inzicht te verkrijgen in aard en omvang van kansspelproblematiek, anderzijds de behoefte van AGOG om meer inzicht te krijgen in de eigen organisatie.

Door meer kennis over kansspelverslaving en de achterliggende problematiek te verzamelen is de Ksa beter in staat om kansspelverslaving effectief tegen te gaan. In de strategie verslavingspreventie (april 2016) vermeldt de Ksa daarom als activiteit onderzoek (laten) doen naar aard en omvang van kansspelproblematiek.

Voor verslavingscijfers baseert de Ksa zich op twee soorten bronnen; bevolkingsenquêtes en wetenschappelijk onderzoek naar verslavingszorg. De laatste cijfers over het aantal gokverslaafden dat zich aanmeldt voor zorg in Nederland zijn uit 2015.²

De laatste bevolkingsenquête (van het WODC)³ is van 2016. De Ksa rapporteert naar aanleiding van onder andere deze onderzoeken in de jaarlijkse marktscan over ontwikkelingen in de omvang van kansspelverslaving.

Het was reeds bekend dat een deel van de kansspelverslaafden via georganiseerde zelfhulp – onder andere via AGOG – van de gokverslaving probeert af te komen. Tot voor kort waren echter geen cijfers bekend over het aantal personen dat zich bij georganiseerde zelfhulp heeft aangesloten. Daar kwam in 2017 verandering in toen Ksa en AGOG besloten om in samenwerking data over georganiseerde zelfhulp bij AGOG te verzamelen. Er zijn meer zelfhulporganisaties. De Ksa heeft daar geen cijfers van.

Er blijken landelijk circa 200 personen te zijn aangesloten bij AGOG, voor een deel zijn zij ook al in behandeling bij de reguliere zorg. Deze personen zijn allen in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan de online enquête over gokgedrag. In totaal zijn 223 inlogcodes uitgedeeld. Hiermee hebben 86 personen (39%) de enquête ingevuld. Bij de analyse zijn steeds alle antwoorden meegenomen. Soms lijkt het aantal deelnemers af te wijken. Dit is niet het geval, maar lijkt soms zo, doordat vragen soms helemaal niet of dubbel zijn ingevuld, bijvoorbeeld wanneer meerdere antwoorden mogelijk waren.

Van de 223 uitgenodigde AGOG-deelnemers heeft 39 procent deelgenomen aan de enquête. De Ksa kan op basis van dit percentage niet vaststellen of de data representatief is voor de gehele populatie van AGOG.

De Ksa heeft de verzamelde data geanalyseerd ten behoeve van de marktscan en beleidsontwikkeling. De AGOG kan de analyse gebruiken ten behoeve van verdere professionalisering en profilering van de eigen organisatie.

¹ AGOG (Anonieme Gokkers, Omgeving Gokkers) is een zelfhulporganisatie die wekelijkse lotgenoten bijeenkomsten organiseert voor mensen met een gokprobleem

² Cijfers van LADIS

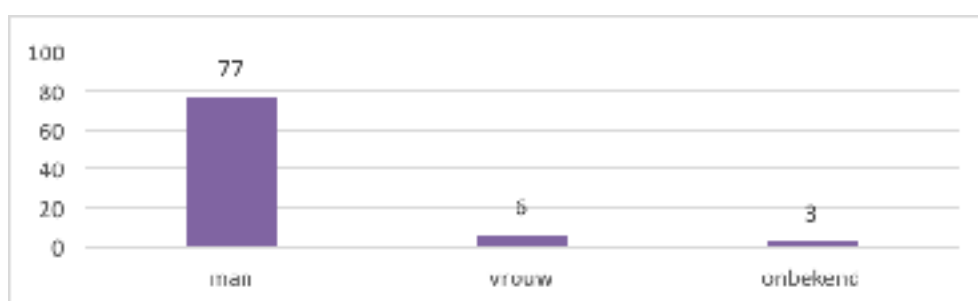
³ Modernisering Kansspelbeleid, nulmeting 2016, A. Kruize et al, Intraval, juni 2016 in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC)

2. De AGOG deelnemer

2.1 Geslacht

Tussen september 2018 en half december 2018 is een enquête gehouden onder de circa 200 personen die zijn aangesloten bij AGOG. Uiteindelijk hebben 86 personen de enquête ingevuld. Van deze 86 respondenten hebben 77 personen aangegeven van het mannelijk geslacht te zijn (93%) ten opzichte van 6 vrouwelijke respondenten (7%), zie figuur 1. Uit informatie op de website van AGOG blijkt dat 90% van de bij hen aangesloten anonieme gokkers van het mannelijk geslacht is. De enquête lijkt op dit punt representatief.

Figuur 1: Deelnemers AGOG enquête naar geslacht

De respons van de AGOG enquête is afgezet tegen eerdere cijfers van de AGOG, cijfers uit de reguliere zorg en cijfers over de Nederlandse bevolking als geheel.⁴ Dit is weergegeven in figuur 2. Uit deze gegevens blijkt dat de Nederlandse bevolking voor ongeveer de helft uit mannen bestaat (49%). Daarnaast blijkt dat niet alleen bij AGOG, maar ook bij reguliere zorginstellingen circa 90% van de hulpzoekenden bestaat uit mannen. De man-vrouw verdeling van AGOG komt dus overeen met die van de reguliere zorg.

Wanneer het geslacht van de AGOG-respondenten wordt afgezet tegen cijfers uit onderzoek naar verslavingscijfers dan blijkt het volgende:

Uit cijfers van het laatste grootschalige bevolkingsonderzoek⁵ blijkt dat er tussen de 52.700 en 105.500 probleemspelers⁶ zijn (gemiddeld 79.000), en tussen de 66.500 en 124.800 risicospelers⁷ (gemiddeld 95.700). Uit een onderzoek van het IVO⁸ uit 2016 blijkt dat in Nederland 65% van de risicospelers van het mannelijk geslacht is.

⁴ Data AGOG, kerncijfers verslavingszorg SIVZ, CBS

⁵ Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, bevolkingsonderzoek 2016 op basis van representatieve steekproeven

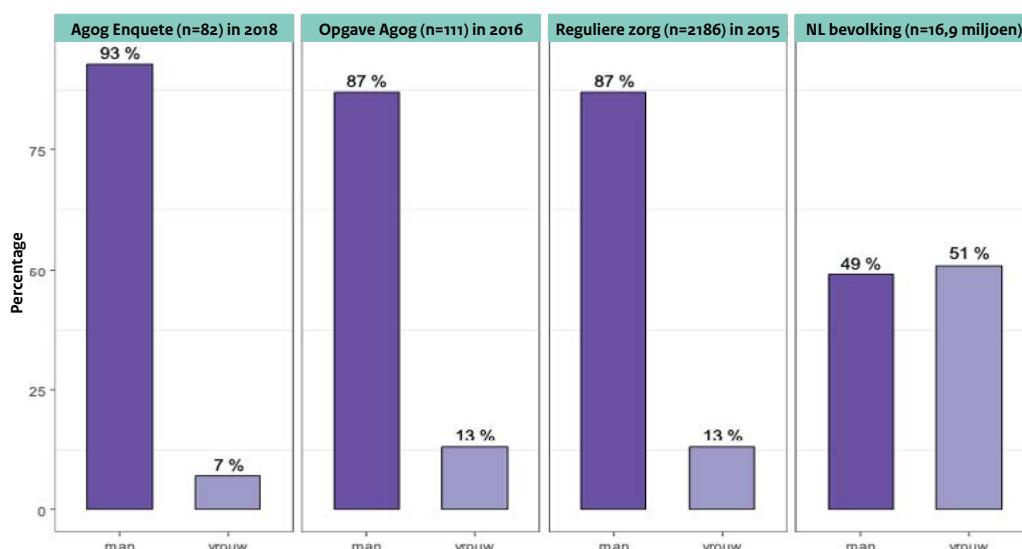
⁶ De probleemspeler heeft grote problemen, mogelijk op meerdere leefgebieden, en geen controle meer over zijn of haar gokken. Bron Trimbos

⁷ Risicospelers hebben niet altijd controle over hun gokgedrag en misschien al (beginnende) problemen. Bron Trimbos

⁸ Kansspeldeelname en problematisch speelgedrag in Nederland anno 2016, G.J. Meerkerk en G. Rodenburg, Instituut voor Onderzoek naar Leefwijzen en Verslaving, augustus 2017

Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat de groep probleemspelers voor 75% uit mannen bestaat.⁹ Dat het percentage mannelijke hulpzoekenden zowel bij de AGOG als bij de reguliere zorg beduidend hoger is dan het percentage vrouwelijke hulpzoekenden komt derhalve overeen met de reeds bekende cijfers over risico- en probleemspelers.

Figuur 2: Hulpvragen naar geslacht bij AGOG en reguliere zorg

Bron: data AGOG, Kerncijfers verslavingszorg SIVZ, CBS

In 2015 waren ‘slechts’ 2186 behandeltrajecten voor kansspelverslaving door de GGZ geregistreerd.¹⁰ Een algemene conclusie die uit de cijfers over probleem- en risicospelers kan worden getrokken is dat het merendeel van deze spelers dus kennelijk géén hulp zoekt of zich wendt tot andere (niet-geregistreerde) vormen van hulp.

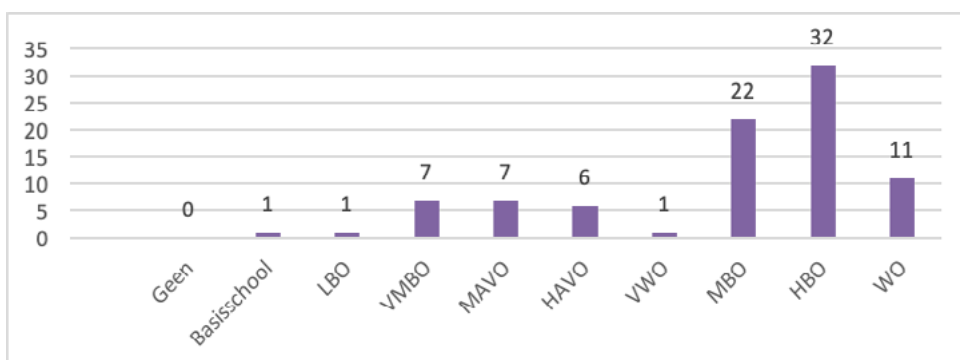
2.2 Studie en werk

Bijna alle AGOG deelnemers hebben een opleiding op de middelbare school afgerond. Bijna 50 procent van de deelnemers aan de AGOG-enquête heeft een opleiding op HBO/WO niveau.

⁹ Instituut voor Onderzoek naar Leefwijzen en Verslaving, Kansspeldeelname en problematisch speelgedrag in Nederland anno 2016, augustus 2017

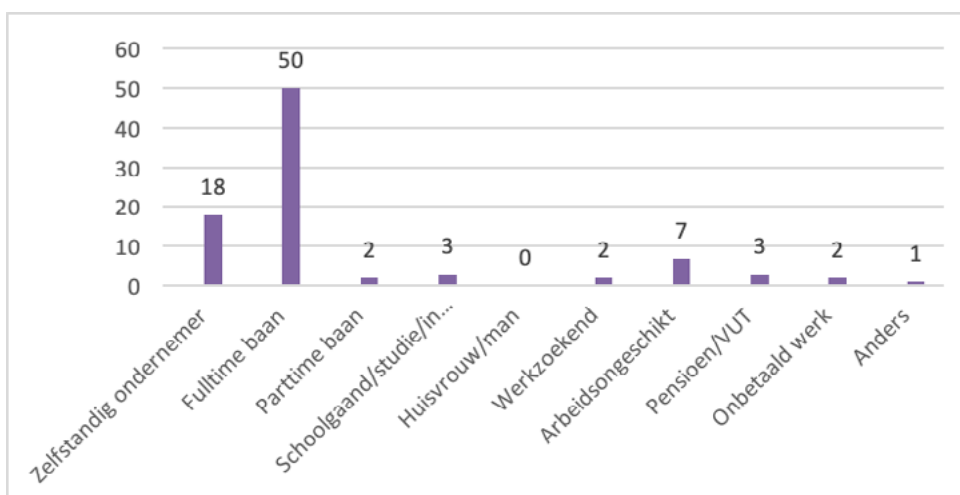
¹⁰ Het aantal behandeltrajecten voor kansspelverslaving in de GGZ wordt geregistreerd in het Landelijk Alcohol en Drugs Informatiesysteem (LADIS) en gepubliceerd door Stichting Informatie Voorziening Zorg (SIVZ). De meest recente cijfers van LADIS zijn over het jaar 2015.

Figuur 3. Opleidingsniveau AGOG respondenten

De AGOG deelnemers is ook gevraagd naar hun werksituatie. Uit de ontvangen gegevens blijkt dat het overgrote deel een betaalde baan heeft, hetzij in loondienst, hetzij als zelfstandig ondernemer.

Figuur 4. Werksituatie AGOG respondenten

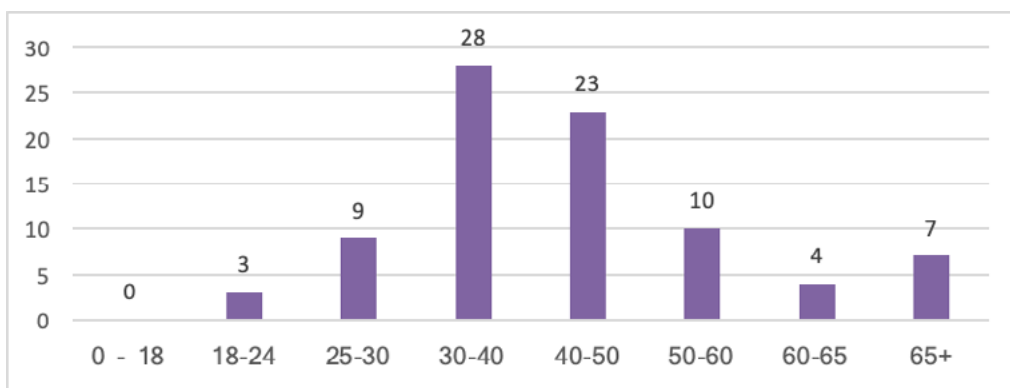
2.3 Leeftijdsopbouw

In figuur 5 is de leeftijdsopbouw van de respondenten op de AGOG-enquête weer-gegeven. Uit de ontvangen gegevens blijkt dat geen van de respondenten op het moment van invullen van de enquête jonger was dan 18 jaar. Wel waren drie respondenten op het moment van invullen tussen de 18 en 24 jaar oud. Deze leeftijdsgroep wordt beschouwd als kwetsbare groep.

Verder valt op dat de meeste deelnemers zich in de leeftijdscategorie 30 tot 40 jaar bevinden (32.5%), gevolgd door een groep 40 tot 50 jarigen (26.7%). Samen vormen deze twee leeftijdsgroepen het overgrote deel van de respondenten (59%).

Het is overigens bekend dat de gemiddelde leeftijd van kansspelverslaafden in de reguliere verslavingszorg 37 jaar is.¹¹ Ter vergelijking, op basis van de ontvangen AGOG data lijkt de gemiddelde leeftijd bij AGOG 42.

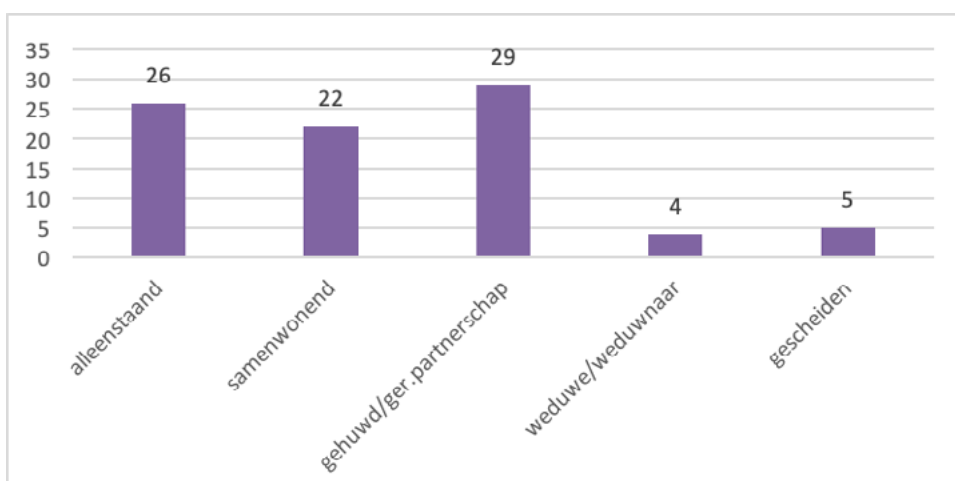
Figuur 5. Leeftijd AGOG respondenten

2.4 Burgerlijke staat en gezinssamenstelling

In de enquête zijn meerdere vragen opgenomen over burgerlijke staat en gezinssamenstelling. Uit figuur 6 blijkt dat 51 van de deelnemende personen samenwonend of gehuwd is. De groep alleenstaanden bestaat uit 26 personen.

Figuur 6. Burgerlijke staat van de AGOG respondenten

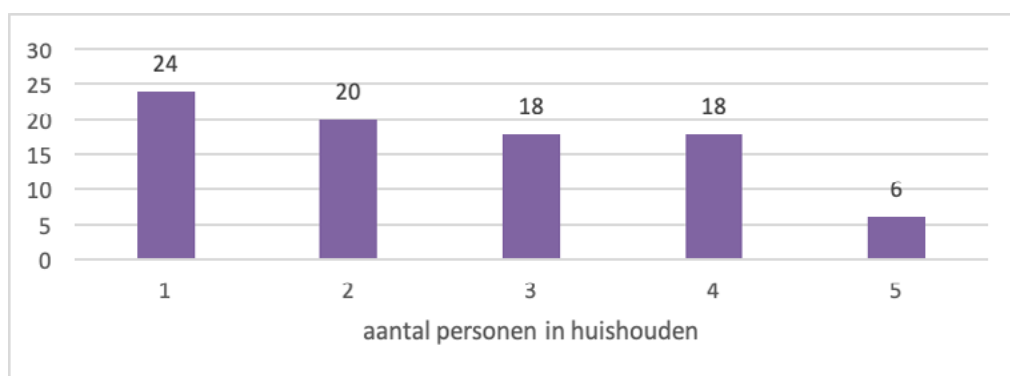

Uit figuur 7 blijkt dat 24 personen een éénpersoonshuishouden voert. Aangezien 26 personen hebben aangegeven alleenstaand te zijn, betekent dit dat niet alle alleenstaanden ook alleen wonen.

¹¹ SIVZ, Stichting Informatie Voorziening Zorg

Hoe de gezinssamenstelling van de respondenten er concreet uit ziet is niet bekend. Ruim 54% van de respondenten (48 personen) heeft kinderen. Naar de leeftijd van die kinderen en of zij nog thuis wonen is niet gevraagd. Evenmin is bekend in hoeverre de aanwezigheid van (jonge) kinderen voor de deelnemers aan deze enquête een aanleiding heeft gevormd om hulp in te schakelen; bijvoorbeeld omdat de kinderen daarop aandrongen, of doordat de respondenten zich verantwoordelijk voelden voor hun kinderen en vonden dat er iets moest veranderen.

Figuur 7. Aantal personen in het huishouden van respondenten

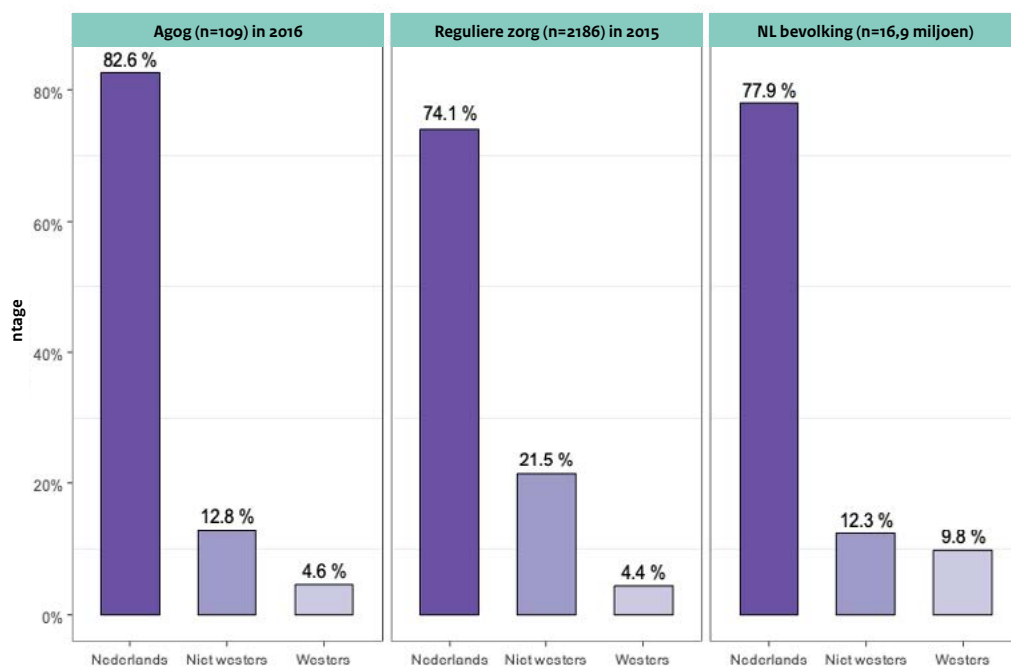

Op basis van de bovenstaande gegevens kan de voorzichtige conclusie worden getrokken dat de aanwezigheid van een sociaal vangnet - bijvoorbeeld in de vorm van gezinsleden of andere huisgenoten - voor probleem- en risicogokkers een extra stimulans kan zijn om hulp te zoeken. Immers, 71% van de respondenten woont in een meerpersoonshuishouden en 54% heeft kinderen. Het merendeel van de respondenten lijkt dus te beschikken over een sociaal vangnet.

2.5 Aandeel niet-westerse migranten onder deelnemers AGOG

Met betrekking tot de etniciteit zien we geen noemenswaardige verschillen tussen de data van de AGOG en de Nederlandse bevolking. Wel valt in Figuur 8 te zien dat in de reguliere zorg het aandeel niet-westerse migranten bijna twee keer zo groot is als het aandeel niet-westerse migranten in de Nederlandse samenleving. Deze conclusie wordt ondersteund door de cijfers van LADIS (Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem). Uit gegevens van 2015 blijkt dat 21,5% van de hulpvragers met gokproblemen een niet-westerse migratieachtergrond heeft en 4,4% een westerse migratieachtergrond. De cijfers van AGOG wijken hiervan af, maar het is op basis van deze data niet vast te stellen of de cijfers een representatieve afspiegeling zijn van het deelnemersbestand van AGOG. Immers, niet meer dan 39% van de aangeschreven AGOG-deelnemers heeft de enquête ingevuld. Mogelijk zijn er bij AGOG meer personen met een niet-westerse migratieachtergrond, maar hebben zij niet deelgenomen aan de enquête. Deze vraag kan mogelijk wel door AGOG zelf worden beantwoord, aan de hand van het eigen deelnemersbestand.

Figuur 8. hulpvragen naar etniciteit

3. Speelgedrag

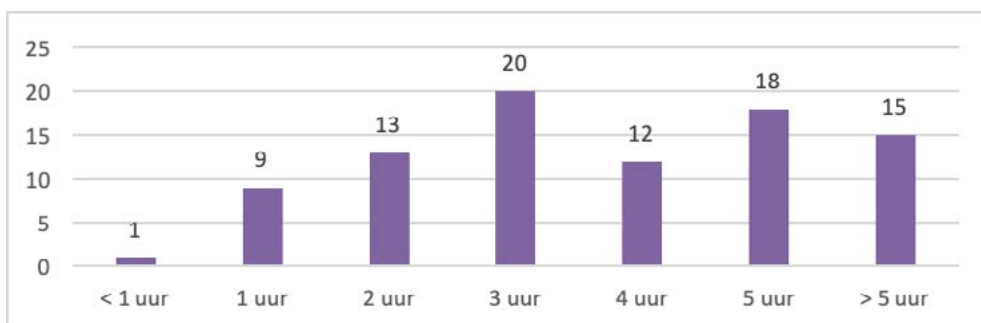
3.1 Hoe vaak en hoe lang

Aan de deelnemers van de AGOG-enquête is gevraagd hoe vaak zij gokten in het jaar voordat ze bij de AGOG kwamen. De mogelijke antwoorden varieerden van meerdere malen per dag tot minder dan eens per week, met ook de mogelijkheid om een open antwoord in te vullen. Een derde van de deelnemers gaf aan dat zij in het jaar voordat zij hulp zochten gemiddeld twee tot drie keer per week gokten. Een zelfde deel gokte vier tot zes keer per week en een kwart gokte dagelijks.

Personen die gebruik maakten van het open antwoord gaven aan dat zij minder dan eens per week gokten. Twee deelnemers gokten in het jaar voor zij hulp zochten één keer per maand. Eén van hen gaf aan te hebben gegokt “als ik geld had”, een ander gokte “periodes van 2 maanden per jaar” en één “Zo veel als ik kon, als er geld was”.

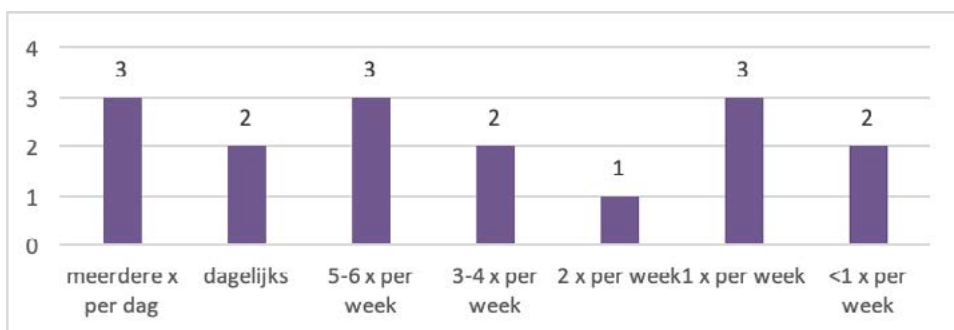
Naast frequentie is ook gevraagd naar de gemiddelde duur van de goksessies in de periode voorafgaand aan het besluit om naar AGOG te gaan. In het onderstaande figuur is af te lezen hoe lang de gemiddelde goksessies duurden. Tien personen gaven aan dat zij per sessie maximaal gemiddeld een uur gokten. Uit de achterliggende data is af te leiden dat zeven van hen dit dagelijks deden.

Figuur 9. Gemiddelde duur per goksessie

In totaal gaven 15 personen aan dat zij destijds per sessie 5 uur of langer gokten. Van deze 15 personen is in figuur 10 te zien hoe lang hun goksessies gemiddeld duurden. Twee personen gokten wel gemiddeld 5 uur per sessie, maar zij deden dit minder dan eens per week. Vijf van de 15 personen gokten dagelijks 5 uur of langer aan één stuk.

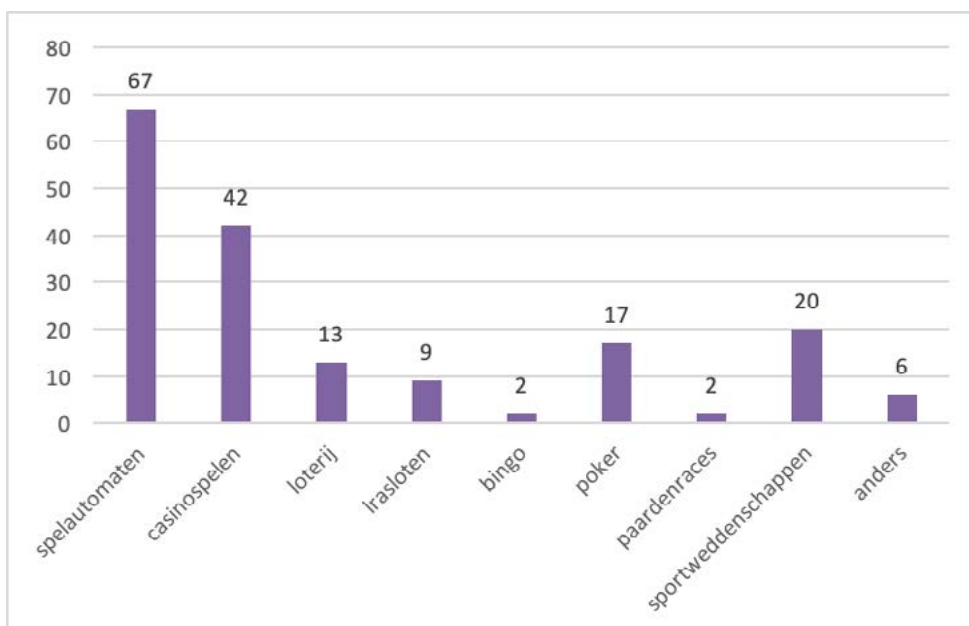
Figuur 10. Aantal wekelijkse sessies van gemiddeld 5 uur of meer

3.2 Favoriete spellen

De deelnemers aan de enquête konden aangeven welke spellen zij vooral speelden en hierbij waren meerdere antwoorden mogelijk. Speelautomaten werden door 67 van de 86 respondenten gespeeld en door 31 van deze personen werden de speelautomaten gecombineerd met casinospelen.

Figuur 11. Welke gokspellen werden voornamelijk gespeeld

Zoals te zien in figuur 11 hebben zes respondenten aangegeven vooral een ander spel te spelen dan de hierboven genoemde. Een van hen gaf aan vooral online te spelen. De overige vijf gaven aan dat zij vooral “speelden” op de beurs. Drie van hen gaven aan de beursactiviteiten te combineren met speelautomaten.

3.3 Gecombineerd spelgedrag

Uit de data blijkt dat 17 van de 29 personen die dagelijks gokten dat vooral deden op speelautomaten. Zeven van deze dagelijkse spelers combineerden speelautomaten met casinospelen. Drie dagelijkse spelers combineerden casinospelen met een ander kansspel.

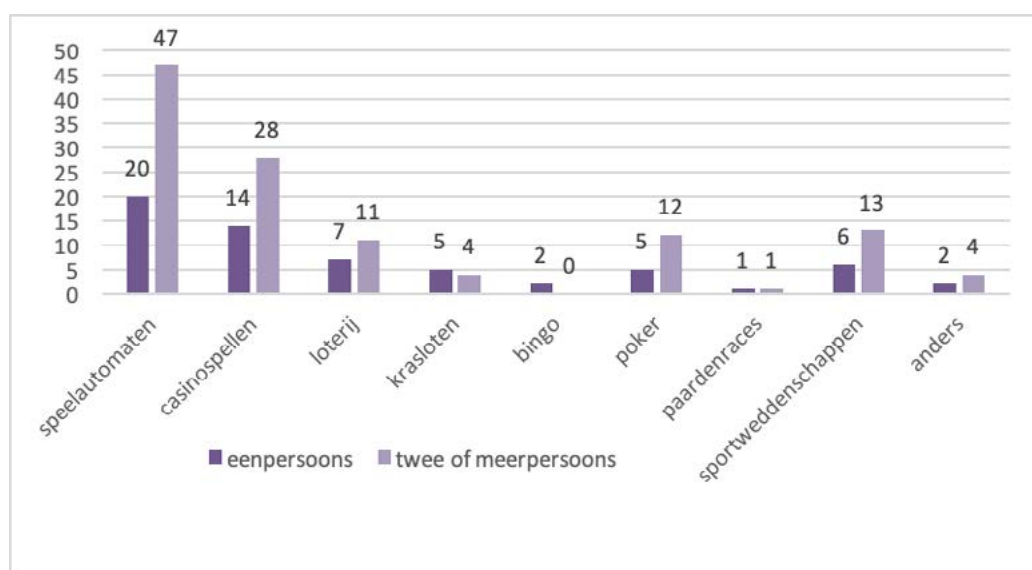
Voor de respondenten die hebben aangegeven dat zij poker speelden geldt dat zij daarnaast ook altijd een of meer andere spellen speelden. In totaal gaven 11 van de 17 pokerspelers aan dat poker werd gecombineerd met zowel speelautomaten als casinospellen. Drie van deze respondenten combineerden het ook met loterijen, krasloten en sportweddenschappen en zij gaven derhalve aan op zes verschillende spellen te hebben gegokt.

3.4 Eenpersoonshuishoudens vs meerpersoonshuishoudens

Bij de analyse is gekeken of personen met een eenpersoonshuishouden ander speelgedrag vertoonden dan personen die met anderen samen wonen. Uit de data van AGOG blijkt dat er 24 personen zijn met een eenpersoonshuishouden en 63 met een twee- of meerpersoonshuishouden. In figuur 12 is weergegeven op welke spellen zij vooral gokten.

Er is weinig verschil tussen het speelgedrag van alleenwonenden en dat van personen die met anderen samenwonen. Bij beide groepen zijn zowel speelautomaten als casinospelen populair. Er zijn weliswaar meer personen uit de groep 'meerpersoonshuishoudens' die deze spellen spelen, maar dit is te verklaren doordat deze groep uit meer deelnemers bestaat. Procentueel zijn de aantallen vrijwel gelijk.

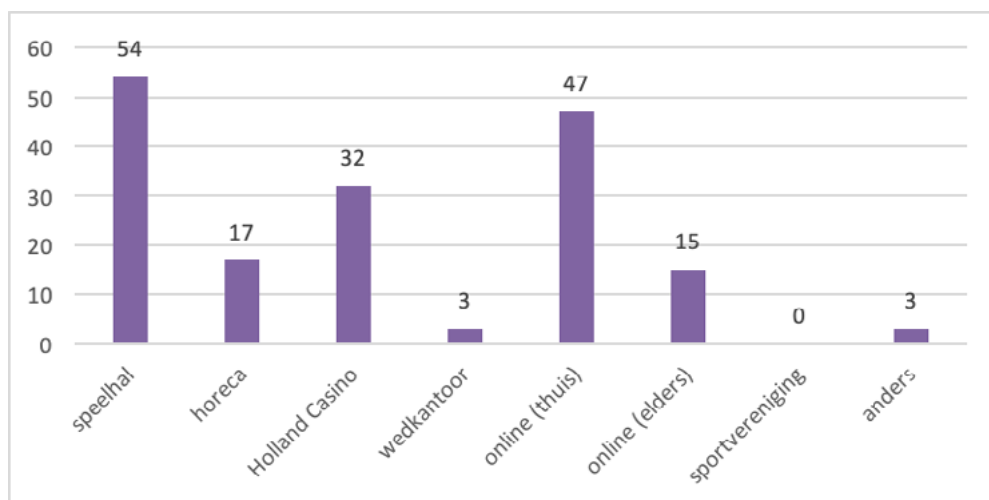
Figuur 12. voorkeursspellen naar aard huishouden

3.5 Locatie

In de enquête werd gevraagd waar de respondenten gokten. Hierbij waren meerdere antwoorden mogelijk, welke in onderstaande figuur zijn weergegeven. De meest bezochte fysieke locatie was de speelhal. Deze werd door 54 respondenten bezocht. Holland Casino werd door 32 personen bezocht en de horeca door 17 personen. Er waren 3 personen die aangaven dat zij een wedkantoor bezochten.

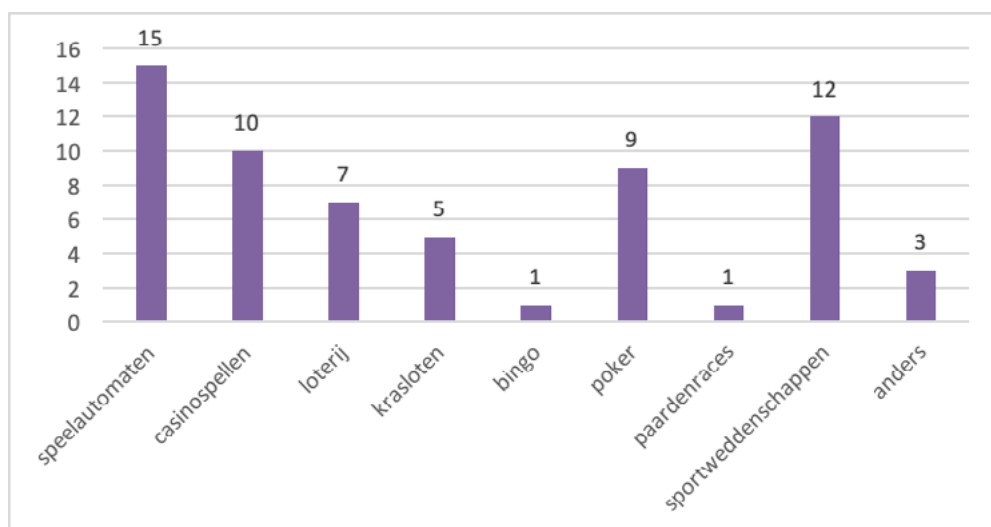
Figuur 13. Locaties waar respondenten gokten

Zoals in bovenstaande figuur is te zien hebben 47 personen aangegeven dat zij thuis online gokten, 15 van hen gokten daarnaast ook buitenshuis online. Het is op basis van de beschikbare data niet mogelijk om exact aan te geven op welke spellen online werd gegokt. Er was namelijk zowel bij de vraag over de locatie waar men speelde als over het soort spellen dat men speelde de mogelijkheid om meerdere antwoorden te geven. Zo is het mogelijk dat een persoon bijvoorbeeld in speelhallen en online heeft gespeeld en aangaf casinospelen, speelautomaten en poker te hebben gespeeld. Het is dan niet mogelijk om vast te stellen welk spel op welke locatie werd gespeeld.

Van personen die alleen online hebben gespeeld is wel mogelijk aan te geven op welke spellen zij daar hebben gegokt. Uit de achterliggende data blijkt dat er 26 personen alleen online gokten. Zij deden dat met name op speelautomaten, gevolgd door sportweddenschappen. Vlak daarachter volgden casinospellen en poker. Veelal werd online gegokt op een combinatie van spelen en daarbij valt op dat de eerder genoemde combinatie van speelautomaat en casinospel ook online populair is.

Figuur 14. Spellen waarop online werd gegokt door AGOG deelnemers

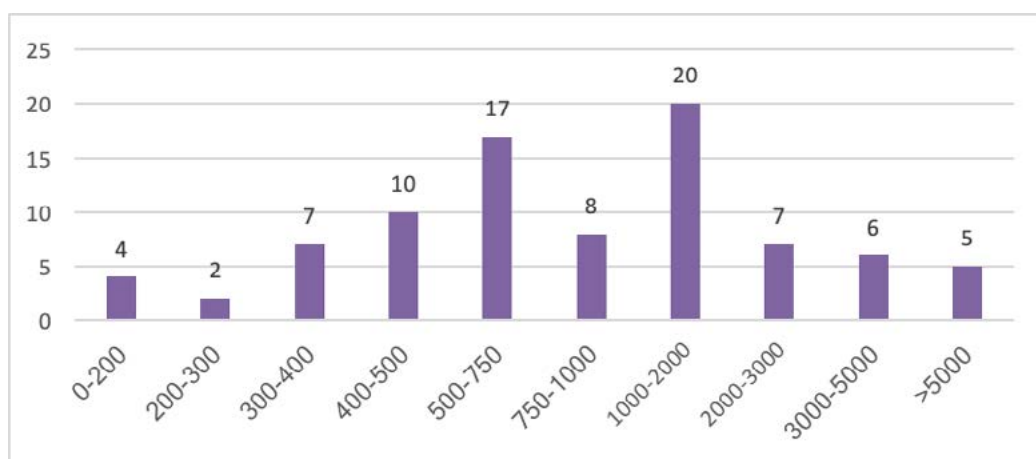

4. Financiële situatie

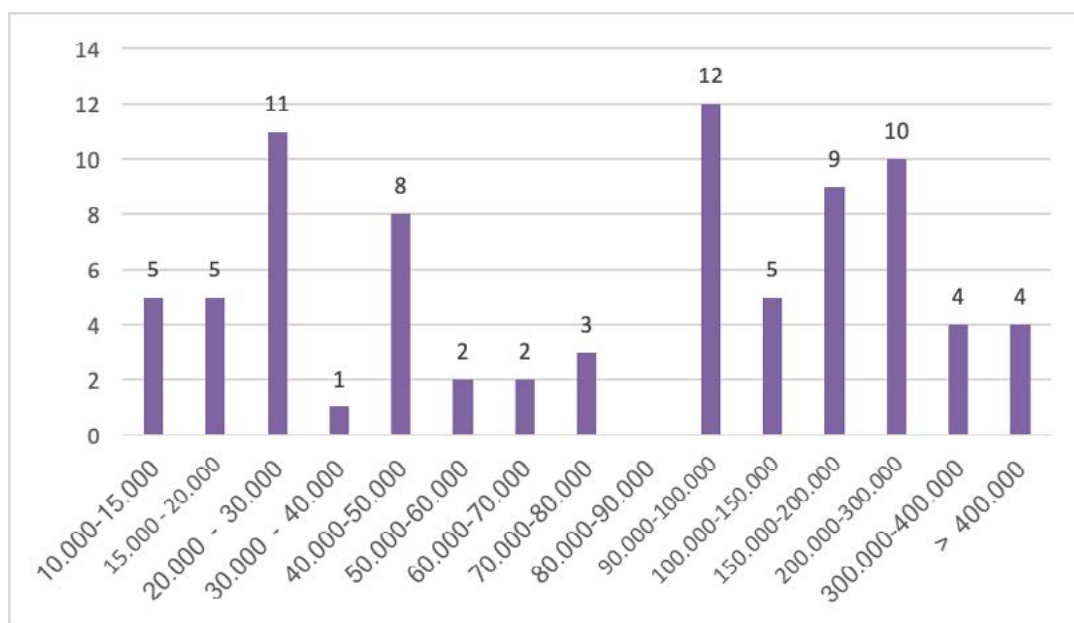
4.1 Uitgaven

Aan de deelnemers van de AGOG enquête is gevraagd hoeveel zij maandelijks besteedden aan gokken in het jaar voordat zij hulp zochten bij AGOG. Zoals in onderstaande tabel is te zien gaven 23 personen aan dat zij maandelijks een bedrag tussen de 50 en 500 euro uitgaven. Er waren 25 personen die aangaven dat zij ieder maand tussen de 500 en 1000 euro uitgaven aan gokken. Opvallend is dat bijna de helft van de respondenten maandelijks meer dan 1000 euro besteedde aan gokken met een aantal uitlopers boven de 5000 euro.

Figuur 15. Hoeveel besteedde u maandelijks gemiddeld aan gokken?

Figuur 16. Geschatte totale uitgaven aan gokken

Aan de deelnemers van de AGOG-enquête is ook gevraagd om een schatting te maken van het totale bedrag dat zij in de loop der jaren hebben uitgegeven aan gokken. Een aantal deelnemers heeft niet geantwoord, of gaf aan dit niet te (willen) weten. De overige antwoorden zijn weergegeven in grafiek 16. Zoals valt te verwachten op basis van de opgegeven maandelijkse bestedingen (tabel 15) zijn de totale uitgaven aan kansspelen hoog. De respondenten waren bij de beantwoording van deze vraag niet gebonden aan een vooraf ingevoerde selectie, zij mochten zelf invullen hoe hoog de geschatte uitgaven waren. Opvallend is dat het laagste ingevulde bedrag 1000 euro bedraagt. Verder valt op dat 32 personen hebben aangegeven in totaal meer dan 100.000 euro te hebben uitgegeven aan gokken.

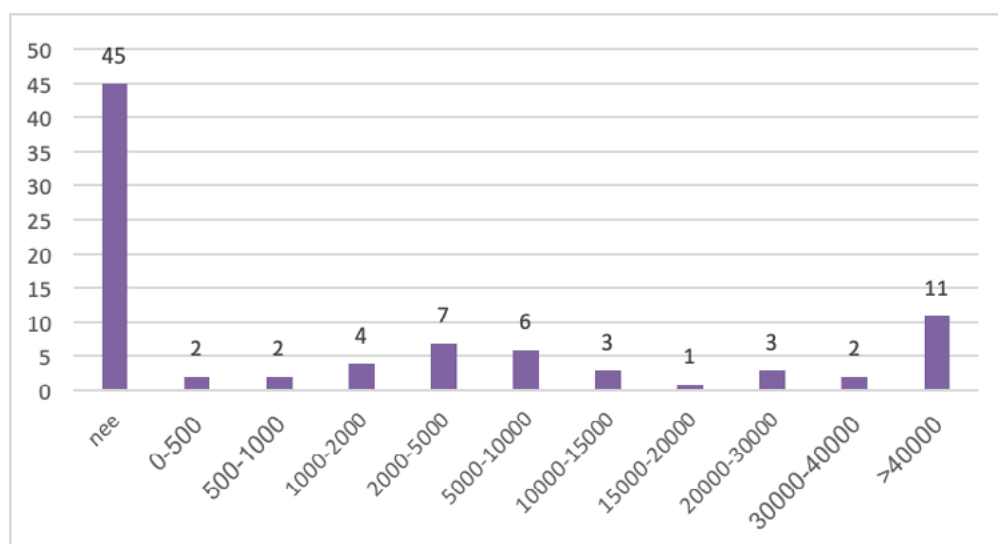
Uit figuren 3 en 4 eerder in dit rapport is af te lezen dat het merendeel van de respondenten een betaalde baan heeft, maar het is niet bekend hoe hoog hun inkomsten waren. Gelet op de hoge maandelijkse en totale uitgaven aan gokken ligt het in de lijn der verwachting dat veel van de deelnemers schulden hebben of hebben gehad.

4.2 Schulden

Er zijn verschillende vragen gesteld over schulden en schuldhulpverlening. Bijna 50 procent van de respondenten heeft aangegeven dat schulden een concrete aanleiding vormden voor hun aanmelding bij AGOG. Bij deze vraag waren meerdere antwoorden mogelijk en veel personen hebben dan ook meerdere redenen aangegeven. Vijf personen hebben aangegeven dat zij ten tijde van het invullen van de enquête gebruik maakten van schuldhulpverlening.

Er is ook naar de hoogte van de schulden van AGOG-deelnemers gevraagd. In figuur 17 is te zien dat ruim 50 procent van de respondenten heeft aangegeven geen schulden te hebben. Elf personen gaven eind 2018, op het moment dat zij de enquête invulden, aan dat zij meer dan 40 duizend euro schuld hadden en een aantal van hen heeft de hoogte van die schuld gespecificeerd. Drie personen gaven aan dat zij een schuld hadden tussen de 50 duizend en 100 duizend euro. Zeven personen hadden een schuld hoger dan 100 duizend euro.

Figuur 17. Schulden eind 2018

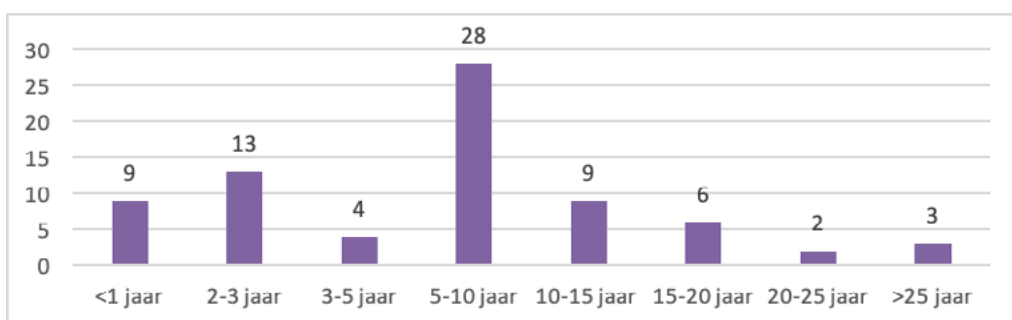

5. Contact met AGOG

5.1 Bewustwording en eerste contact

Aan de deelnemers van de AGOG enquête is gevraagd na hoeveel jaren zij zich realiseerden dat zij een gokprobleem hadden. Dit was een vrij veld, de antwoorden zijn gebundeld weergegeven in onderstaande tabel. Daarbij valt op dat de 26 personen hebben aangegeven dat zij zich binnen vijf jaar bewust werden van hun gokprobleem. Een bijna even groot aantal, namelijk 28 personen, zei dat het tussen de vijf en tien jaar duurde voor zij zich realiseerden dat zij een gokprobleem hadden. Verder valt op dat het bij circa tien procent van de deelnemers tien tot vijftien jaar duurde voordat zij zich van hun probleem doordrongen waren. Bij nog eens tien procent duurde dit bewustwordingsproces langer dan vijftien jaar. Het is de Ksa niet bekend hoe lang het meestal duurt voordat (gok)verslaafden zich realiseren dat ze een probleem hebben.

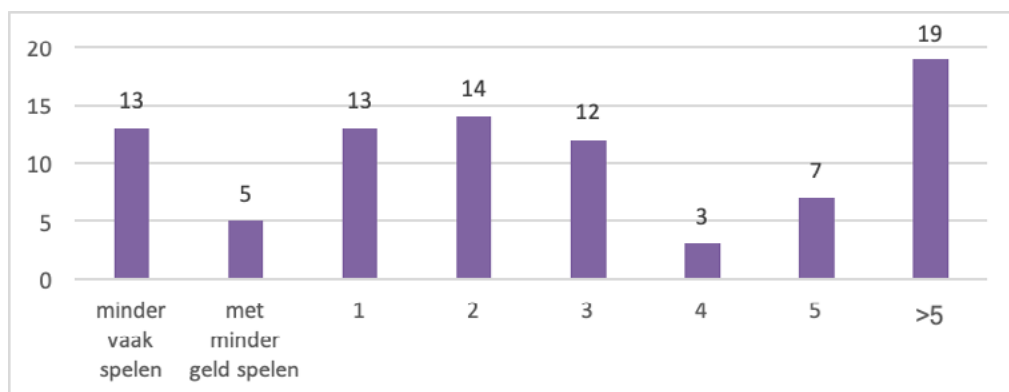
Figuur 18. Aantal jaar voor men zich gokprobleem realiseerde

Aan de respondenten is gevraagd hoeveel stoppogingen zij zelf hebben ondernomen voordat zij besloten om contact te zoeken met AGOG. Het was bij deze vraag ook mogelijk om aan te geven dat er geen concrete stoppogingen waren ondernomen, maar wel pogingen om minder vaak te spelen of minder geld in te zetten. In totaal hebben 18 personen deze antwoorden aangevinkt. Zij hebben dus geen concrete stoppogingen ondernomen, maar wel geprobeerd te minderen.

Het merendeel van de respondenten heeft wel een of meerdere stoppogingen ondernomen. Er waren negentien personen die aangaven dat zij meer dan vijf maal hebben geprobeerd te stoppen. Veel van hen gaven daarbij aan dat zij dit soms zelf wekelijks probeerden, maar zonder succes.

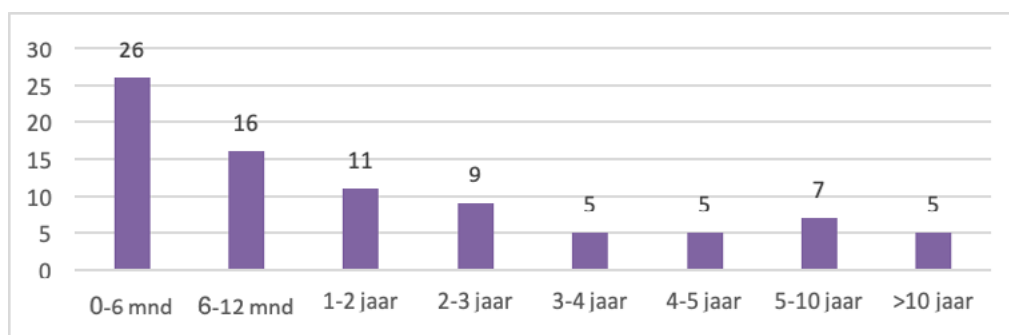
Figuur 19. Aantal stoppogingen vóór aanmelding

5.2 Actieve deelname

In totaal waren 42 respondenten, dus bijna de helft van het aantal respondenten en jaar of korter betrokken bij AGOG op het moment dat zij de enquête invulden. Van deze 42 personen waren er 26 korter dan een half jaar aangesloten bij AGOG. De enquête lijkt dus vooral te zijn ingevuld door personen die redelijk recent met de AGOG bijeenkomsten zijn gestart. Verder valt op dat twaalf personen aan hebben gegeven vijf jaar of langer deel te nemen aan AGOG sessies.

Figuur 20. Actieve deelname AGOG bijeenkomsten

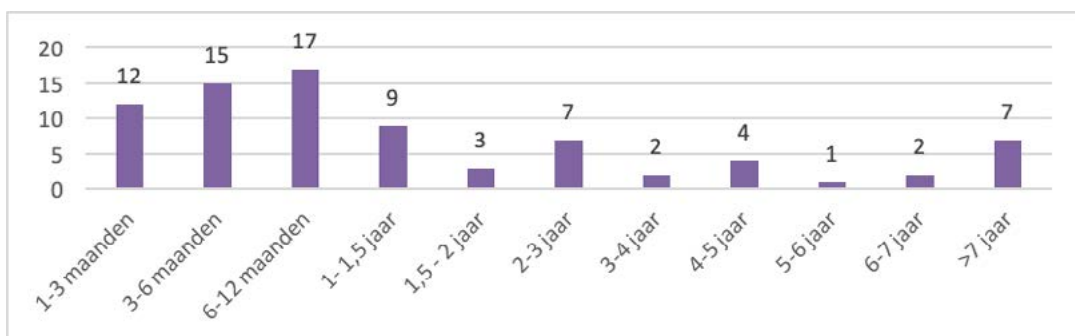

Er is ook gevraagd hoe vaak de respondenten in 2018 de AGOG bijeenkomsten hebben bijgewoond (inclusief de OG bijeenkomsten). Opvallend is dat 67 van de 86 respondenten heeft aangegeven dat zij wekelijks de bijeenkomsten hebben bijgewoond. Daarnaast hebben dertien personen aangegeven dat zij tweewekelijks de bijeenkomsten bijwoonden. De deelnemers lijken dus zeer betrokken en gemotiveerd. Van de overige deelnemers hebben er twee alleen deelgenomen aan de gesprekken als groepsgespreksbegeleider en drie personen gaven aan nog maar recent te zijn gestart met de deelname aan de bijeenkomsten.

Het is niet bekend of het beeld dat hierboven is beschreven representatief is voor alle AGOG deelnemers. Het is de Ksa namelijk niet bekend hoe lang deelnemers gemiddeld de AGOG bijeenkomsten blijven bijwonen en hoe vaak zij dat doen en of personen die nog niet zo lang deelnemen aan bijeenkomsten dat mogelijk frequenter doen dan anderen.

Evenmin is bij de Ksa bekend na hoeveel maanden de gemiddelde AGOG deelnemer gokvrij is. Hier is wel naar gevraagd tijdens de enquête en de antwoorden op die vraag staan weergegeven in figuur 21. Bij de beantwoording was duidelijk te zien dat de deelnemers trots zijn op wat zij hebben bereikt. Er werden namelijk gedetailleerde antwoorden gegeven zoals bijvoorbeeld “3,5 maand” of ‘bijna 12 jaar”.

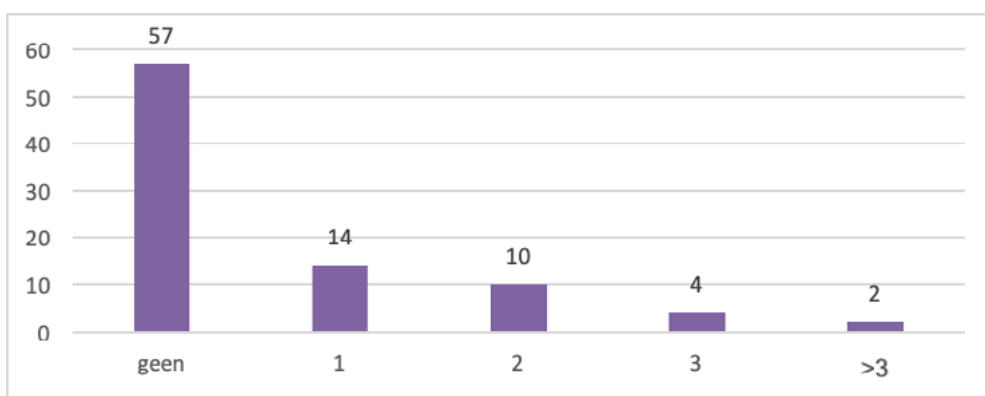
Figuur 21. Gokvrije periode

5.3 Terugvalmomenten

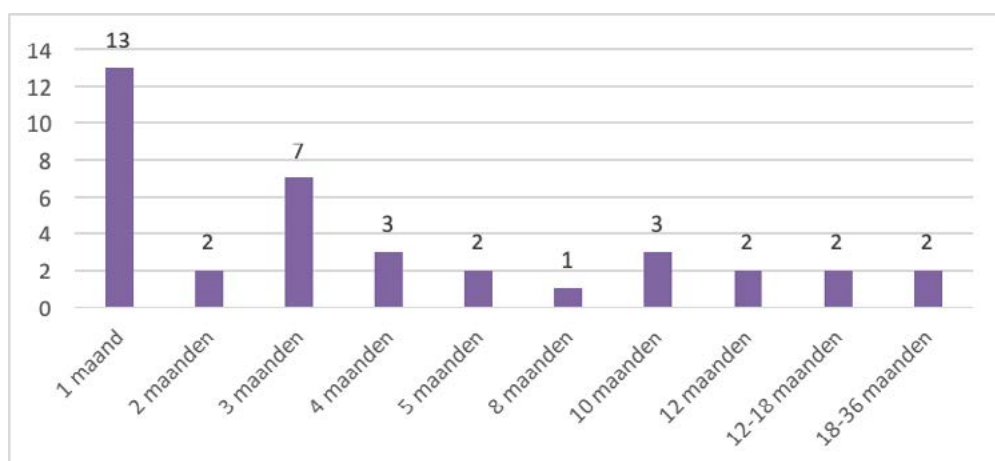
Een ander positief resultaat van de deelname aan de AGOG bijeenkomsten blijkt uit het aantal opgegeven terugvalmomenten. Maar liefst 57 personen hebben aangegeven dat zij sinds zij de deelname aan AGOG zijn gestart geen enkel terugvalmoment hebben gekend. De overige 30 personen hebben wel één of meer terugvalmomenten gehad. Zoals in figuur 22 is weergegeven hebben zes personen aangegeven dat zij drie of meer terugvalmomenten hebben gehad.

Figuur 22. Aantal terugvalmomenten

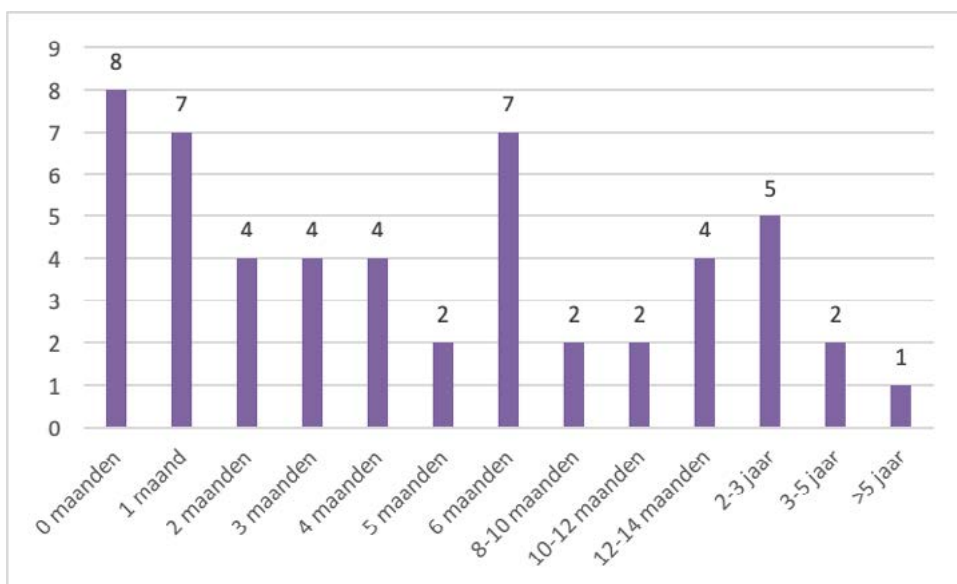
Op de vraag hoe veel maanden de laatste terugval heeft geduurd zijn uiteenlopende antwoorden gegeven. Opvallend is dat 34 personen de vraag over de duur van de terugvallen heeft beantwoord (figuur 23), terwijl maar 30 personen hebben aangegeven dat zij één of meer terugvallen hebben ervaren (zie figuur 22). Mogelijk is de vraag door een aantal respondenten verkeerd geïnterpreteerd. Dit zou verklaren waarom enkele personen hebben aangegeven dat hun terugval een jaar of langer heeft geduurd.

Figuur 23. Duur laatste terugval in maanden

De personen die terugvalmomenten hebben ervaren hebben aangegeven dat zij die terugvalmomenten soms al hadden voordat zij voor het eerst gokvrij waren. Dit geldt voor acht personen. Zoals blijkt uit onderstaande figuur hebben 36 personen aangegeven dat zij gedurende of vlak na het eerste gokvrije jaar een terugval hebben ervaren. Er zijn twee duidelijke piekperiodes te zien waarop terugvalmomenten plaatsvinden. De eerste is zichtbaar in de eerste twee maanden nadat de voormalige gokkers gokvrij zijn geworden. De volgende piek is te zien bij een half jaar gokvrij. Op basis van deze cijfers lijken de eerste zes maanden nadat men gokvrij is cruciaal. Als de voormalige speler deze periode doorkomt lijkt de kans op terugval een stuk kleiner. Hierbij moet worden opgemerkt dat niet bekend is hoe lang de betrokkenen al hulp zochten, hoe vaak zij terugvallen hebben ervaren en hoe lang geleden de laatste terugval was.

Figuur 24. Aantal maanden gokvrij tot eerste terugval

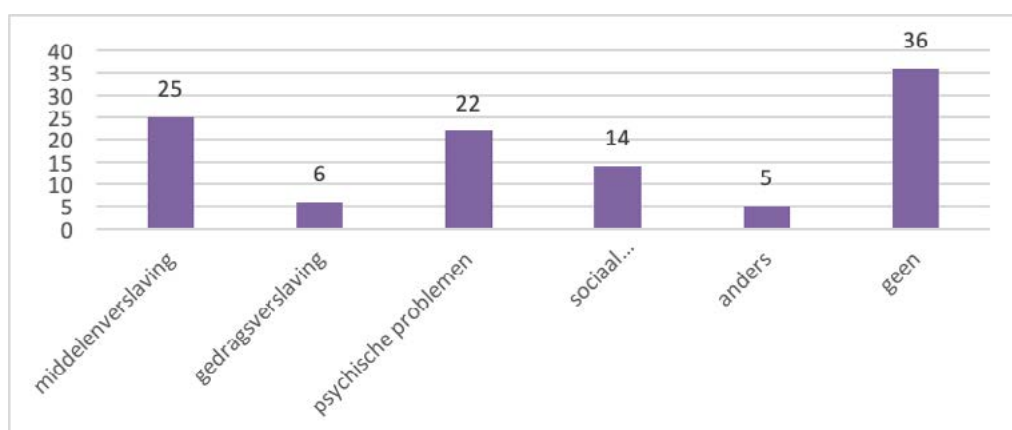

6 Overige zorg

6.1 Meervoudige problemen

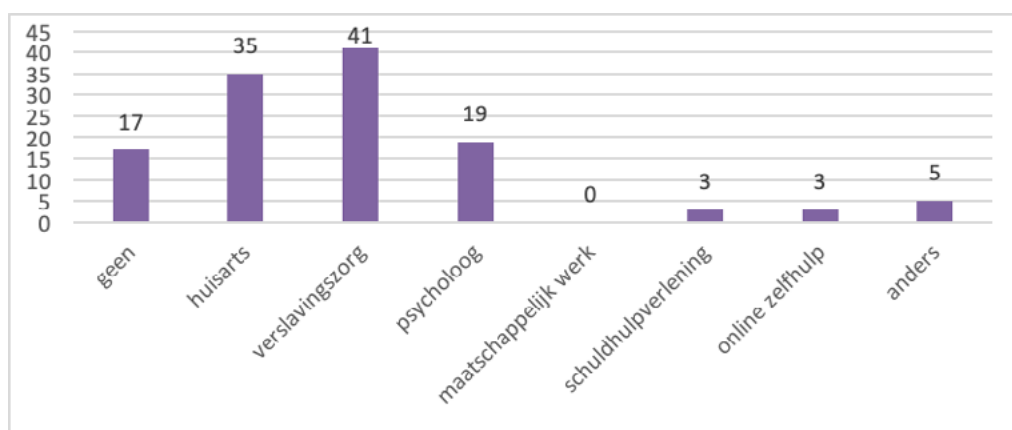
Uit het onderzoek blijkt dat iets meer dan de helft van de respondenten naast gokproblemen ook andere problemen ervaart. Psychische problemen werd het vaakst genoemd, zoals bijvoorbeeld depressie, stemmingswisselingen, ADHD of middelenverslaving.

Figuur 25. Andere problemen naast gokverslaving

Aan de respondenten is gevraagd of zij voor aanmelding bij AGOG al eerder hulp hadden gezocht en waar. De meerderheid, namelijk 69 personen, heeft al eerder professionele hulp gezocht. Door 41 personen is de hulp van een verslavingszorginstelling ingeschakeld. Van deze 41 personen hebben er 29 aangegeven ook hulp bij de huisarts te hebben gezocht.

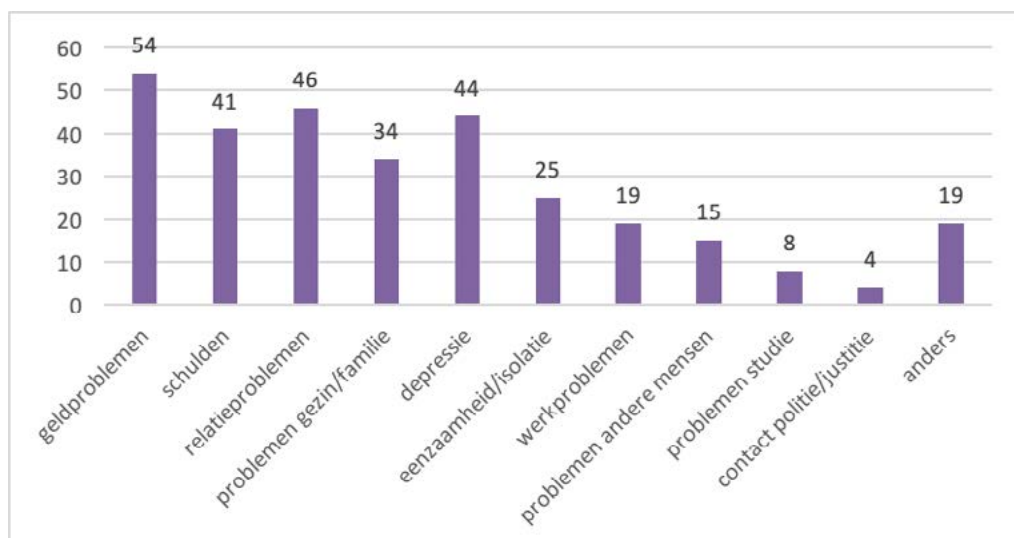
Figuur 26. Andere hulp vóór aanmelding AGOG

In de enquête is gevraagd naar de aanleiding om hulp te zoeken bij AGOG. Geldproblemen en schulden zijn samen in totaal 95 maal ingevuld als reden, waarbij 29 personen beide opties heeft aangevinkt. Ook sociale problemen scoren hoog; de opties problemen met partner, gezin/familie of andere mensen zijn bij elkaar

genomen ook 95 maal aangevinkt. De personen die aangaven dat er een andere aanleiding was antwoordden bijvoorbeeld dat zij het liegen zat waren, zich beseften dat ze een probleem hadden of behoefte hadden aan lotgenoten.

Figuur 27. Aanleiding aanmelding AGOG

In deze context is vervolgens gevraagd of de AGOG-deelnemers op het moment van de enquête in behandeling waren bij een verslavingszorginstelling of een psycholoog. De ruime meerderheid van de respondenten gaf aan niet in behandeling te zijn. Daarnaast zijn 17 personen in behandeling bij de verslavingszorg en 12 personen gaven aan een andere vorm van behandeling te hebben gezocht. Van deze 12 personen gaven 2 personen aan dat zij op een wachtlijst staan en 3 personen gaven aan dat zij in behandeling zijn bij AGOG. Deze 3 horen dus eigenlijk bij de groep van 59 te worden gevoegd.

Figuur 28. In behandeling

7 Conclusie

De enquête heeft de Ksa beter inzicht gegeven in de achtergrond en situatie van de personen die contact zoeken met AGOG voor zelfhulp. Wanneer de cijfers over deze groep worden afgezet tegen die over de reguliere hulpverlening, dan blijkt dat deze grotendeels overeenkomen. De enige zichtbare afwijkingen liggen in de gemiddelde leeftijd en bij het aantal niet westerse migranten. De leeftijd van de AGOG deelnemers lijkt iets hoger te liggen dan bij personen die aankloppen bij reguliere hulpinstanties. Het aandeel niet westerse migranten lijkt bij AGOG kleiner te zijn dan bij de reguliere zorg. Of dit beeld een juiste afspiegeling is van het deelnemersbestand van de AGOG kan de Ksa niet beoordelen. Dit komt met name doordat het aantal respondenten zich beperkt tot 39 procent van de AGOG-deelnemers.

De deelnemers hebben aangegeven dat zij voorafgaand aan hun deelname aan AGOG vaak en langdurig speelden en veel geld uitgaven. Op het moment dat zij de enquête invulden was ruim 50 procent van de respondenten schuldenvrij. Elf personen gaven aan dat zij meer dan 40 duizend euro schuld hadden. Bij zeven van hen was de schuld hoger dan 100 duizend euro. In hoeverre de respondenten hun schulden onder controle hebben is niet bekend.

Een aantal vragen was gericht op beeldvorming over de sociale situatie van AGOG deelnemers. Op basis van de antwoorden is het beeld ontstaan dat de meeste deelnemers hoogopgeleid zijn en een betaalde baan hebben. Verder lijken velen van hen een sociaal vangnet te hebben, wat mogelijk heeft bijgedragen aan hun besluit om hulp te zoeken.

Er is bekeken of er verschillen zijn tussen het speelgedrag van personen die alleen wonen en personen in een meerpersoonshuishouden. Als er verschillen zijn dan komen die niet uit deze enquête naar voren.

Bij beide groepen is de combinatie van speelhallen en casinospellen populair.

Tot slot is uit het onderzoek naar voren gekomen dat de AGOG deelnemers vaak ook andere problemen (hebben) ervaren. De meerderheid heeft voorafgaand aan de aanmelding bij AGOG dan ook elders hulp gezocht. Wanneer personen eenmaal aan AGOG bijeenkomsten deelnemen, dan wordt daarnaast meestal geen andere behandeling gevolgd.

Uit de enquête is naar voren gekomen dat de methodiek die AGOG aanbiedt wordt ervaren als effectief, met name op de lange termijn. De voormalige gokkers, die voorafgaand aan hun aanmelding vaak al vele stoppogingen hadden ondernomen, lijken na deelname aan de AGOG bijeenkomsten langdurig gokvrij. Het aantal gemelde terugvallen is beperkt; de meerderheid van de respondenten geeft aan helemaal geen terugvallen te hebben ervaren.

Bijlage I: Vragenlijst

Bij deze enquête wil de Kansspelautoriteit uw anonimiteit in stand houden.

- Wij vragen daarom niet naar identificerende gegevens.
- Houdt u a.u.b. zelf rekening met het (per ongeluk) verstrekken van persoonsgegevens die u zelf invult, bijvoorbeeld bij open vragen.
- De gegevens die worden vastgelegd over de enquête (de zogenoemde metadata) die u heeft ingevuld bevatten daarom geen gegevens die tot u zijn te herleiden. Zoals het IP-adres van de computer of de locatiegegevens van uw mobiele telefoon, waarmee u deze enquête invult.
- Het bedrijf dat wij hebben ingeschakeld plaatst functionele cookies in uw browser, zodat u de enquête kunt onderbreken zonder dat ingevulde gegevens meteen verloren gaan.
- Let op: na vijf ongeldige inlogpogingen wordt de toegangscode geblokkeerd. Mocht dit gebeuren dan kunt u contact opnemen met de Kansspelautoriteit om een nieuwe toegangscode te vragen (enqueteagog@kansspelautoriteit.nl).

U kunt u de brief met de toelichting op de AGOG enquête hier downloaden.

Deze brief heeft u eerder ook al gekregen in de envelop met de toegangscode.

De Kansspelautoriteit vraagt de niet gebruikte toegangscode van AGOG terug om het definitieve aantal deelnemers te kunnen vaststellen.

Door deel te nemen aan deze enquête stemt u in met het verwerken van de door u gegeven antwoorden op de vragen.

q1

- Deelname aan de enquête kan alleen nadat u heeft aangevinkt dat u bovenstaande informatie heeft gelezen.

q2

Wat is uw geboortejaar?

q3

Wat is uw geslacht?

- man
 vrouw
 nvt / wil niet zeggen

q4

Wat is uw woonplaats?

We vragen dit in verband met nabijheid van speelhallen en casino's etc.

q5

Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?

We vragen dit in verband met nabijheid van speelhallen en casino's.

q6

Wat is uw achtergrond?

- Nederlands
 - Antilliaans
 - Belgisch
 - Marokkaans
 - Turks
 - Anders, namelijk:
-

q7

Wat is uw burgerlijke staat / gezinssituatie?

- alleenstaand
- samenwonend
- gehuwd of geregistreerd partnerschap
- weduwe/weduwnaar
- gescheiden

q8

Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden?

q9

Heeft u kinderen?

- Ja
- Nee

q10

Wat is uw hoogst genoten schoolopleiding?

- Geen opleiding
- Basisschool
- LBO
- VMBO
- MAVO
- HAVO
- VWO
- MBO
- HBO
- WO

q11

Wat is uw werksituatie?

Kies wat het meest van toepassing is

- zelfstandig ondernemer
 - betaalde fulltime baan
 - betaalde parttime baan
 - schoolgaand/studie/in opleiding
 - huisvrouw/huisman
 - werkzoekend
 - arbeidsongeschikt
 - met pensioen/VUT
 - onbetaald werk
 - anders, namelijk
-

De volgende vragen gaan over uw relatie met kansspelen**q12**

Op welke leeftijd bent u begonnen met gokken?

q13

Hoeveel jaar heeft u in totaal gegokt?

q14

Hoe vaak gokte u gemiddeld per week?

- Meerdere keren per dag
 - Dagelijks
 - 5 tot 6 maal per week
 - 3 tot 4 maal per week
 - 2 maal per week
 - Eens per week
 - Minder dan eens per week, namelijk:
-

q15

Hoe lang gokte u gemiddeld per sessie?

- Minder dan een uur
 - 1 uur
 - 2 uur
 - 3 uur
 - 4 uur
 - 5 uur
 - Meer dan 5 uur, namelijk
-

q16

Aan welke gokspellen nam u vooral deel?

Meerdere antwoorden mogelijk

- Speelautomaten
 - Casinospellen
 - Loterijen
 - Krasloten
 - Bingo
 - Poker
 - Paardenraces
 - Sportweddenschappen
 - Anders, namelijk:
-

q17

Waar gokte u voornamelijk?

Meerdere antwoorden mogelijk

- Speelhal
 - Horecagelegenheid
 - Holland Casino
 - Wedkantoren
 - Online (thuis)
 - Online (onderweg/in cafe etc)
 - Sportvereniging
 - Anders, namelijk:
-

q18

In de periode dat u gokte: Hoeveel geld besteedde u maandelijks gemiddeld aan gokken?

- 0 - 50 Euro
 - 50 - 100 Euro
 - 100 - 200 Euro
 - 200 - 300 Euro
 - 300 - 400 Euro
 - 400 - 500 Euro
 - 500 - 750 Euro
 - 750 - 1.000 Euro
 - 1.000 - 2.000 Euro
 - 2.000 - 3.000 Euro
 - 3.000 - 5.000 Euro
 - 5.000 - 7.500 Euro
 - 7.500 - 10.000 Euro
 - Meer dan 10.000 Euro, circa
-

q19

In uw gokperiode: welk bedrag heeft u - ongeveer - in totaal aan gokken uitgegeven?

Problematiek en herstel**q20**

Heeft u ooit tegen mensen die voor u belangrijk zijn gelogen over hoeveel u gokte?

- Ja
- Nee

q21

Heeft u ooit de behoefte gevoeld om steeds meer geld in te zetten bij het gokken?

- Ja
- Nee

q22

Na hoeveel jaar drong tot u door dat u een gokprobleem heeft?

q23

Sinds wanneer bent u bij AGOG aangemeld? (maand en jaartal)

q24

Hoeveel stoppogingen heeft u ondernomen vóóordat u zich aanmeldde bij AGOG?

- Geen eerdere stoppogingen, wel minder vaak gaan spelen
 - Geen eerdere stoppogingen, wel met minder geld gaan spelen
 - 1 eerdere stoppoging
 - 2 eerdere stoppogingen
 - 3 eerdere stoppogingen
 - 4 eerdere stoppogingen
 - 5 eerdere stoppogingen
 - Meer dan 5 eerdere stoppogingen, namelijk:
-

q25

Wat was de concrete aanleiding om u aan te melden bij AGOG?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk

- Geldproblemen
- Schulden
- Problemen met partner
- Problemen met gezin/familie
- Depressie, wanhoop
- Eenzaamheid, isolement
- Problemen met/op werk

- Problemen met andere mensen
 - Problemen met school / studie
 - Contacten met politie en/of justitie
 - Andere problemen, namelijk:
-

q26

Heeft u vóór uw aanmelding bij AGOG hulp gezocht voor uw gokproblemen?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk

- Nee
 - Ja, huisarts
 - Ja, verslavingszorginstelling
 - Ja, psycholoog
 - Ja, maatschappelijk werk
 - Ja, schuldhulpverlening
 - Ja, online zelfhulp platforms
 - Ja, namelijk:
-

q27

Bent u op dit moment in behandeling voor uw gokproblemen bij een verslavingszorginstelling of psycholoog?

- Nee
 - Ja, verslavingszorginstelling
 - Ja, anders, namelijk:
-

q28

Spelen er – naast de gokproblemen – nog andere problemen?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk

- Ja, middelenverslaving (bijv. tabak, cannabis, alcohol, etc.)
 - Ja, gedragsverslaving (bijv. gamen, Internet, etc.)
 - Ja, psychische problemen (bijv. depressie; stemmingswisselingen; ADHD, etc.)
 - Ja, sociaal-maatschappelijke problemen (bijvoorbeeld: eenzaamheid; verlies van werk, partner, familie; isolement, etc.)
 - Ja, anders, namelijk:
-

- Nee

q29

Is momenteel sprake van financiële schulden?

- Nee
 - Ja, tussen 0 en 500 Euro
 - Ja, tussen 500 en 1000 euro
 - Ja, tussen 1000 en 2000 euro
 - Ja, tussen 2000 en 5000 euro
 - Ja, tussen 5000 en 10.000 euro
 - Ja, tussen 10.000 en 15.000 euro
 - Ja, tussen 15.000 en 20.000 euro
 - Ja, tussen 20.000 en 30.000 euro
 - Ja, tussen 30.000 en 40.000 euro
 - Ja, meer dan 40.000 euro, namelijk:
-

q30

Maakt u momenteel gebruik van een schuldhulpverlening?

- Ja
- Nee

q31

*Hoeveel maanden neemt u inmiddels actief deel aan de AGOG bijeenkomsten?
Aantal maanden*

q32

*Hoe vaak heeft u het afgelopen jaar de AGOG-bijeenkomsten bijgewoond?
Inclusief de sessies met OG*

- Wekelijks
 - Tweewekelijks
 - Maandelijks
 - Alleen de terugkom-sessies
 - Alleen in de rol van groepsgespreksbegeleider
 - Minder dan maandelijks, namelijk:
-

q33

Hoeveel maanden bent u momenteel gokvrij?

- Niet gokvrij
 - Aantal maanden gokvrij:
-

q34

Is gedurende uw aanmelding bij AGOG sprake geweest van terugvalmomenten?

- Nee
- Ja, één keer
- Ja, tweemaal
- Ja, driemaal
- Ja, meer dan driemaal

q35

Na hoeveel maanden gokvrij had u de eerste terugval?

q36

Hoe lang heeft uw laatste periode van terugval geduurd? In maanden

q37

Heeft u nog opmerkingen naar aanleiding van deze enquête, dan kunt u hier uw gedachten noteren.

Hartelijk dank voor uw deelname.

Wilt u contact met de initiatiefnemers naar aanleiding van dit onderzoek?

Stuur dan een e-mail naar enqueteagog@kansspelautoriteit.nl.

Let op: dit kan leiden tot opheffing van uw anonimiteit.

Voor meer informatie:

<https://www.kansspelautoriteit.nl/organisatie/verwerkingen/onderzoek/>

<https://www.kansspelautoriteit.nl/vaste-onderdelen/privacy/>

Afzendinggegevens

Kansspelautoriteit

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
Postbus 298
2501 CG Den Haag
www.kansspelautoriteit.nl

Contactpersoon

J. Fanoy
T 070 302 13 00
verslavingspreventie@kansspelautoriteit.nl

Auteurs

M. van Woudenberg

De rapportage is gebaseerd op een onderzoek dat is opgezet en uitgevoerd door F. Felsö